

IPARBIZTONSÁGI MÉRNÖKI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE A HAZAI FELSŐ OKTATÁSI KÉPZÉSBEN

Absztrakt

2012. január 1-én megalakult Nemzeti Közszerológati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézete, amely Magyarországon egyedülálló szerepet tölt be az iparbiztonsági, tűzvédelmi és a polgári védelmi felső oktatási szakemberképzés területén. Jelen cikk célja bemutatni az Intézet szakmai és tudományos tevékenységét, az alap- és a mesterképzésen folytatott gyakorlati oktatási metódusokat, valamint a felső oktatási képzés - iparbiztonsági mérnöki kompetencia célokat is kitűztető tűzvédelmi mérnöki képzéssel történő bővítésére irányuló terveket.

Kulcsszavak: katasztrófavédelem, felső oktatás, iparbiztonság, tűzvédelmi mérnök, Magyarország

DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL SAFETY'S COMPETENCES IN DOMESTIC HIGHER EDUCATION

Abstract

The Institute for Disaster Management of National University for Public Service was established in 1-st of January 2012, which has a special role in higher education in the field of industrial safety, fire protection and civil protection in Hungary. The aim of this article is to introduce the professional and scientific activities of the Institute, the methodology used in the course of basic and master education, furthermore the plans aimed at the expansion of the higher education system with fire protection engineering basic education courses including the competences of industrial safety's technical knowledge.

Keywords: Disaster management, higher education, industrial safety, fire protection engineering, Hungary

1. BEVEZETÉS

A Nemzeti Közszerológálati Egyetem (továbbiakban: NKE) Magyarországon meghatározó szerepet tölt be a közigazgatási hivatásrendek felső oktatási képzésében. 2012. óta 3 jogel d intézmény – a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Rend rrtiszi F iskola és a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatás-tudományi Karának – szervezetét integrálja. Az NKE biztosítja, hogy kell létszámú és kimagasló szakmai felkészültség alap, mester szint és PhD doktori végzettség közszerológálati szakember álljon a magyar közigazgatás rendelkezésére.

A Katasztrófavédelmi Intézet (továbbiakban: Intézet) az NKE egyik karközi egysége, ahol államtudományi képzési területen folyik rendészeti felső oktatási tevékenység, és melynek irányítását az egyetem rektora az oktatási rektor-helyettesen keresztül látja el. Az Intézet és a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi F igazgatósága (továbbiakban BM OKF) között fennálló jogviszonyt együttm ködési megállapodás keletkezteti. A két intézmény közötti szoros kapcsolatot jól tükrözi az Intézet 3 tanszékes – Iparbiztonsági, Katasztrófavédelmi M veleti valamint T zvédelmi és Mentésirányítási tanszék – felépítése is, amely ezáltal igazodik a BM OKF szakfeladati rendszeréhez. [1]

Az Intézetben folytatott oktatási tevékenység célja olyan szakemberek képzése, akik katasztrófavédelmi szerveknél, hivatásos, önkormányzati és létesítményi t zoltóságoknál, közigazgatási valamint gazdasági szerveknél katasztrófavédelmi jogi- és igazgatási, m veletirányító és parancsnoki feladatok ellátására lesznek alkalmasak. E cél elérése érdekében az Intézet a meglévő képzéseken túl újabb szakok akkreditálását tervezi megvalósítani az – els sorban t zvédelmi területen jelentkez – szakemberhiány pótlása érdekében. Általánosságban kijelenthetjük tehát, hogy a katasztrófavédelem szerepe napjaink kihívásokkal teli világában kezd egyre jobban felértékel dni, ami a szakemberképzés fejlesztésében is leképez dik.

2. AZ INTÉZET JELENLEGI KÉPZÉSI RENDSZERÉNEK ÉRTÉKELÉSE

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen 2013-óta folyik Katasztrófavédelem BA felső oktatási alapképzés, amely katasztrófavédelmi szervezati képzést folytat elsősorban közszolgálati életpályára készülő államigazgatási szakemberek részére katasztrófavédelmi menedzseri, terv- és mentésirányítási és iparbiztonsági szakirányokon. Erre épül a 2016. évben indult Katasztrófavédelem MA szak, amely a katasztrófavédelem középszintű vezetői utánpótlását biztosítja. A képzés a 2012. évben megújult és egységesült hivatásos katasztrófavédelmi szervek, a közszolgálatok, az önkormányzati igazgatás, a védelmi igazgatás és gazdálkodó szervezetek részére készít fel jogi-igazgatási szakembereket.

A 2012. óta folyamatosan bővülő Intézetben a felvételt nyert hallgatók a – tisztjelöltek felkészítését végző – Rendvédelmi tagozat felügyelete alatt, valamint az Oktatásszervezési Osztály hallgatói szolgáltatásaival folytatják tanulmányaikat. Az Intézet személyi állományának létszáma 2018. március 10-én 26 fő, amelyből 20-an hivatásos közszolgálati – közülük 3-an részmunkaidős oktatók – 6-an pedig közalkalmazotti státuszban segítik az Intézetben folyó munkát. [2] A jogelőd intézményekben folytatott katasztrófavédelmi képzéssel kapcsolatos szervezési, oktatási tevékenységet teljes egészében az Intézet vette át, melynek jogállását, felépítését, ügyrendjét – a karokhoz hasonlóan – külön szervezeti és működési rendszabályozza.

Az Intézetben folyó képzés szakmai és humán támogatását a BM OKF biztosítja, amely nagyban hozzájárul az oktatási-kutatási tevékenység gyakorlatorientált további fejlesztéséhez is. Az Intézet személyi állománya részt vesz a szakterület szerinti vezetői értekezleteken, továbbképzéseken és a felügyeleti szakmai megbeszéléseken. Konferenciák és szakmai napok többségében közös szervezésben valósulnak meg. A nappali képzési rendszerben tanuló hallgatók kötelező szakmai gyakorlatukat, és gyakorlati felkészítésüket a BM OKF által biztosított gyakorlonoki helyeken töltik le. Ezt egészíti ki a hallgatók első tiszti beosztásba kerüléséhez szükséges szakmai és hatósági tanfolyamokon történő részvétele. Mindemellett az Intézet oktatói részt vesznek a BM OKF szakmai tanácsadó és tudományszervezési feladatokat ellátó testületeinek tevékenységében is. [3]

Az Intézetben az oktatás a bolognai rendszer szerint tagozódik; 6 félév alapképzés (BA) elvégzése után a hallgatóknak lehetőségük nyílik tanulmányaikat 4 féléves mesterképzés (MA)

szakon folytatni. A Katasztrófavédelem alapképzés szakon 3 szakirány közül választhatnak a jelentkezők, ezek az iparbiztonsági, a katasztrófavédelmi műveleti valamint a tűzvédelmi és mentésirányítási szakirányok. Fontos hangsúlyozni, hogy az alapképzés a közigazgatási, katonai és rendészeti képzés körébe tartozik. A képzés keretében főként igazgatási jellegű tantárgyakat oktatnak, azonban a hallgatók megszerzik mindazon természettudományi alapszó és műszaki ismereteket is, amelyek nélkülözhetetlenek a szakterületi feladatok eredményes ellátásához. [4]

A katasztrófavédelemről szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 2012. január 1-i hatálybalépésével létrejött az egységes iparbiztonsági jog- intézmény- és eszközrendszer. Az iparbiztonság további 4 szakterületre oszlik; a veszélyes üzemekkel, a veszélyes áruszállítványokkal, a létfontosságú rendszerekkel és létesítményekkel valamint a nukleáris baleset-elhárítással kapcsolatos katasztrófavédelmi feladatok ellátására. A megfelelő képzettség, jól felkészült személyi állomány elengedhetetlen feltétele az egységes iparbiztonsági rendszer hatékony működéskének. Az iparbiztonsági szakmai szervező képzés, valamint a szaktanfolyami képzések jelentős része a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ (KOK) keretében valósul meg, a BM OKF szakirányítása mellett. [4]

Az alapképzésen szerzett diploma hatósági jogalkalmazói, vezetői, kapcsolattartói tevékenységek végzésére – iparbiztonsági szakirányon a veszélyes létesítmények üzemeltetésével, veszélyes áruk szállításával és a létfontosságú rendszerek és létesítmények védelmével kapcsolatos biztonsági feladatok ellátására – biztosít jogosultságot. [5]

A hallgatók záróvizsgára való bocsátásának feltétele a 6 hetes szakmai gyakorlat teljesítése, melyet a BM OKF Humán Szolgálat által biztosított területi és helyi szintű képzési helyeken kötelesek letölteni. A szakmai gyakorlat jelentős mértékben hozzájárul a diákok gyakorlatorientált felkészítéséhez.

A Katasztrófavédelem MA képzés amellelt, hogy integrálja a BA képzés szakirányait, további – főként vezetői képességeket erősít – ismeretekkel bővíti a hallgatók alapképzésen megszerzett tudását. A mesterképzés befejezését követően, a legtehetségesebb tanulóknak lehetőségük van doktori (PhD) képzés folytatására az NKE Katonai Műszaki Doktori Iskolájában, melynek kutatási területei között a „Katasztrófavédelem” 2015 óta van jelen. Mindhárom képzési szinten nappali és levelező tagozaton egyaránt folyik oktatás.

1. ábra: Katasztrófavédelmi képzési portfólió felépítése, forrás: [6]

A fentieket összegezve megállapíthatjuk, hogy az Intézet megalakulásával, majd a mesterképzés akkreditálásával és a doktori képzésben történő részvétellel egy olyan felső oktatási portfólió jött létre, amely biztosítja a katasztrófavédelem számára szükséges szakemberek utánpótlását. [6]

3. T ZVÉDELMI ÉS IPARBIZTONSÁGI KOMPETENCIÁK A T ZVÉDELMI MÉRNÖKI KÉPZÉS FEJLESZTÉSE TERÜLETÉN

Az előző fejezetben foglaltak alapján kell bizonyossággal kijelenthetjük, hogy az Intézet 2012-es megalakulása óta az országban elsőrendű szerepet tölt be a katasztrófavédelmi szakemberek felső oktatási képzése területén.

A jogi és igazgatási képzés mellett folyamatosan jelentkezett a katasztrófavédelmi és azon belül első sorban a tűzvédelmi jogi szabályozás végrehajtásában érintett gazdasági szereplők mérnöki (műszaki) képzési igénye is. Ez szükségessé teszi a tűzvédelmi mérnöki képesítési kompetenciákkal és tervezési jogosultsággal rendelkező magas színvonalon képzett műszaki szakemberek felkészítését. Ezt kiegészíti a Katasztrófavédelmi Intézet 2012. évi megalakulása óta eltelt időszak oktatási, valamint a BM OKF tapasztalatai, amelyek azt mutatják, hogy a hivatásos katasztrófavédelmi szervek részére is szükséges az érintett gazdasági szereplők szakembereivel azonos szintű képesítéssel rendelkező tűzvédelmi mérnök BSc végzettségű szakemberek képzése. Emellett megfigyelhető a katasztrófavédelem részét képező iparbiztonsági szakterület 2012. évtől folyó gyors fejlődése, amely - európai uniós és nemzetközi kötelezettségeken alapuló módon - a veszélyes ipari és közlekedési tevékenységek

biztonságos működéséhez szükséges üzemeltetési feladatokhoz igényel m szaki t zvédelmi mérnöki alapképzettséget ipari t zvédelemben jártas tervező, kivitelező és üzemeltető szakembereket.

Jelenleg nem folyik önálló t zvédelmi mérnök alapképzés Magyarországon. A képzés kialakításának fő célkitűzése az építésügyi, t zvédelmi, katasztrófavédelmi és iparbiztonsági jogi szabályozásban rögzített, a szakmai és mérnöki kamarák és a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által meghatározott t zvédelmi mérnök képzési jogkörökhöz kötött mérnöki (m szaki) tervezési és szakértői tevékenység végzéséhez szükséges szakképzettséget megszerzése.

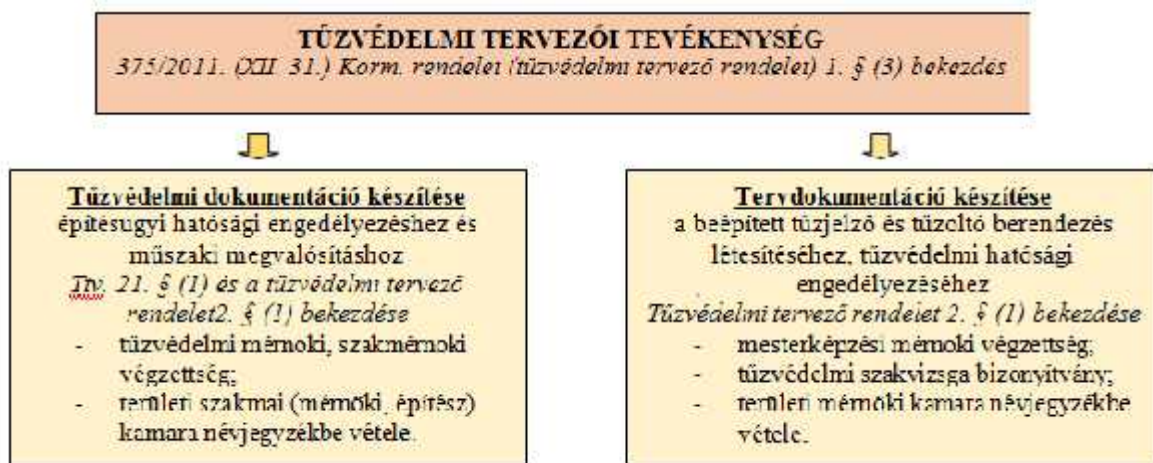
Az elmúlt években jelentősen növekedett azon építési és infrastrukturális beruházások volumene, ahol a tervezésnél és a kivitelezésnél egyedi t zvédelmi mérnöki ismeretekkel rendelkező szakembereket igényeltek a gazdálkodó szervezetek. Az építésügyi ágazati és t zvédelmi jogszabályi képzettségi elírások szigorodásával növekedett a szükséglet a felsőfokú t zvédelmi mérnöki alapszintű végzettséggel, t zvédelmi szakértői szakképzéssel rendelkező szakemberek alkalmazására. Fokozódott továbbá az ipari és közlekedési ágazati t zvédelmi és iparbiztonsági munkakörök betöltésére alkalmas mérnökök iránti kereslet is. A t zvédelmi mérnök alapképzési szaklétesítés vonatkozásában – a szakmai és ágazati kamarák véleményét figyelembe véve – országos igény mutatkozik, és a végzett hallgatók elhelyezkedése is az egész ország területét lefedi.

A Magyar Mérnöki Kamara és a Magyar Építész Kamara véleménye szerint az építési és feldolgozó ipari gazdasági szereplők képzési igényei alapján évente mintegy 40-50 fő frissdiplomás t zvédelmi mérnök kibocsátását tartaná szükségesnek. [7]

Az iparbiztonsági kompetenciákat is tartalmazó t zvédelmi mérnök végzettséggel ellátható feladatkörök a következők:

1. A t zvédelmi tervezési tevékenység végzését a t z elleni védekezésről, a m szaki mentésről és a t zoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény (Ttv.) 47. § (1) bekezdés i) pontjában kapott felhatalmazás alapján a t zvédelmi tervezési tevékenység folytatásának szabályairól szóló 375/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet szabályozza, amelyet az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet elírásaival együtt, annak általános rendelkezéseire építve kell alkalmazni. A mérnöki tevékenység magában foglalja az engedélyezéshez és m szaki megvalósításhoz (kivitelezéshez) szükséges t zvédelmi dokumentáció készítését, valamint a beépített t zjelz

és t zoltó berendezés létesítéséhez, t zvédelmi hatósági engedélyezéséhez szükséges tervdokumentáció készítését.

2. ábra: T zvédelmi tervezői tevékenység szabályozása, forrás: [7]

2. A Ttv. 47. § (2) bekezdésének 2. pontjában foglalt felhatalmazás alapján a t zvédelmi szakértői tevékenység szabályairól szóló 47/2011. (XII. 15.) BM rendelet tartalmazza a t zvédelmi szakértői tevékenység végzésének követelményeit, amely többek között t zvédelmi mérnök végzettséggel látható el. A rendelet 1. mellékletében kerültek felsorolásra a t zvédelmi szakértői szakterületek, amelyeket a következő táblázat tartalmaz.

Fsz.	T zvédelmi szakértői szakterületek	
	Igazságügyi szakértői szakterületek a 9/2006. (II. 27.) IM rendelet szerint	Kapcsolódó t zvédelmi szakértői szakterületek
1.	Építmények t zvédelme	a) Építész t zvédelmi szakértő b) Elektromos t zvédelmi szakértő c) Gépész t zvédelmi szakértő
2.	T zoltó technikai eszközök	a) T zoltó készülék szakértő b) Beépített t zjelző berendezés szakértő c) Beépített t zoltó berendezés szakértő
3.	Ipari t zvédelem	a) Olajipari t zvédelmi szakértő b) Gázipari t zvédelmi szakértő c) Vegyész t zvédelmi szakértő
4.	T zvizsgálat	a) T zvizsgálati szakértő

1. táblázat: T zvédelmi szakértői szakterületek, forrás: [7]

3. A beépített tűzvédelmi (tűzoltó és tűzjelző) berendezés tervezésnek és kivitelezésnek a tevékenység végzéséhez rendelkezniük kell a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól szóló 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet alapján a tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvánnyal.

4. Az iparbiztonsági képesítési jogosultságok között szerepel a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet 7. melléklet 6.2 pontja szerinti veszélyes üzemi biztonsági dokumentációt készítő szakértő, a 6.3 pontja szerinti veszélyes ipari védelmi ügyintéző munkakör, a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény végrehajtásáról szóló 65/2013. (III. 8.) Korm. rendelet alapján alkalmazandó biztonsági összekötő, a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény hatálya alá tartozó veszélyes áru szállítási tevékenységek elvégzésével megbízott, továbbá az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet 19. § szerinti sugárvédelmi végzettség.

Fsz.	Iparbiztonsági feladatkör megnevezése	Képesítési követelmény
1.	A veszélyes üzemi biztonsági dokumentációt készítő szakértő	A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet 7. melléklet 6.2 pontja szerint - felső fokú műszaki végzettség, - felső fokú katasztrófavédelmi, polgári védelmi vagy tűzvédelmi szakmai képesítés és - legalább ötéves szakmai gyakorlat. Súlyos baleset által való veszélyeztetés értékeléséhez az általánosan elismert nemzetközi gyakorlatban alkalmazott és a hatóság központi szerve által elfogadott szoftvert kell alkalmazni.

2.	Veszélyes ipari védelmi ügyintéző	219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet 7. melléklet 6.3 pontja szerint: - középszintű katasztrófavédelmi, polgári védelmi vagy t zvédelmi szakmai képesítéssel vagy - veszélyes ipari védelmi ügyintéző i képesítés szükséges.
3.	Biztonsági összekötő személy	2012. évi CLXVI. törvény (Lrtv.) 6. § (7) és a 65/2013. (III. 8.) Korm. rendelet (Lrtv. Vhr.) 5. fejezete alapján többek között t zvédelmi ezzel egyenértékű végzettség.
4.	Veszélyes áru ügyintéző	A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény hatálya alá tartozó veszélyes áru szállítási tevékenységek elvégzésével megbízott személy.
5.	Sugárvédelmi tanfolyami végzettség	Az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet 19. § szerinti tanfolyami végzettség

2. táblázat: Iparbiztonsági mérnöki és m szaki felkészültséget igénylő feladatköröket,
forrás: [7]

5. A képzés célja továbbá a gazdálkodó szervezetek és a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetek szakemberállományának biztosítása t zvédelmi szakvizsgához vagy felső fokú t zvédelmi szakképzettséghez, továbbá iparbiztonsági szakképesítéshez kötött munkakörökben. A képzettség követelményeket meghatározó *a hivatásos katasztrófavédelmi szervezeteknél, az önkormányzati és létesítményi t zoltóságoknál, az önkéntes t zoltó egyesületeknél, valamint az ez irányú szakágazatokban foglalkoztatottak szakmai képesítési követelményeiről és szakmai képzéseiről* szóló 9/2015. (III. 25.) BM rendelet alapján a t zvédelmi mérnök végzettséggel betölthető felső szintű katasztrófavédelmi, polgári védelmi, iparbiztonsági és t zvédelmi szakmai végzettséghez kötött munkakör.

A t zvédelmi mérnöki szakképzettség megalapozásához szükséges a mérnöki tudáshoz nélkülözhetetlen gazdasági és humán, természettudományos, t zvédelmi mérnöki elméleti és gyakorlati ismeretek oktatása, amely ismereteket a jelenlegi Katasztrófavédelem BA képzés nem tartalmaz. Ezen túl a Katasztrófavédelem BA képzéssel szerezhető szakképzettség, a képzés szakmai tartalma, a végzettek kompetenciái nem biztosítják a m szaki (mérnöki) felkészültséget igénylő feladatok teljesítését.

Hazánkban az Ybl Miklós Épít ipari M szakos F iskolán - ágazati állami támogatás mellett - 1980-2006. között folyt évente 60-80 fő kibocsátását végző iskolai szintű, önálló tűzvédelmi mérnöki képzés, azonban a Bolognai folyamatot követően már csak az épít mérnöki szakokon tűz- és katasztrófavédelmi specializáció képzésre volt lehetősége a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karának.

Az önálló tűzvédelmi mérnök alapképzés keretében a hallgatók már nemcsak a tűzvédelemhez szükséges magas és mélyépítési mérnöki ismeretanyagokat, hanem napjaink katasztrófavédelmi feladat- és hatásköreihez kapcsolódó és a szakfeladatok végrehajtásához szükséges mértékű vegyészmérnöki, infrastrukturális (út- és hídépítési) mérnöki, közlekedésmérnöki, környezetmérnöki, gépészmérnöki és villamosmérnöki részismereteket is kapnak. Ez jelenti a felféltérést a tűzvédelmi mérnök és a többi mérnöki képzési terület között.

Mivel napjainkban a magyar felső oktatásban nincs önálló tűzvédelmi mérnök képzés, ezért az NKE megkezdte a képzés létesítéséhez és indításához nélkülözhetetlen oktatási- és intézményfejlesztési intézkedések végrehajtását. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem belügyminiszteri felkérés alapján elkészítette az önálló tűzvédelmi mérnök alapképzés NKE szervezeti keretein belüli alapításáról szóló elgondolását.

A képzési szintek a következők szerint alakulnának: Önálló tűzvédelmi mérnök (BSc) alapképzésre szervesen épülne egy tűzvédelmi mérnöki mesterképzési szak is, továbbá – a nem tűzvédelmi mérnök végzettségű mérnöki szakképzettséggel rendelkező személyek részére – bevezetésre kerülne egy tűzvédelmi szakmérnöki képzés is. A 8 féléves alapképzési szak indítására tervezetten a 2019-es tanév elején kerülne sor. [7]

Az NKE által készített képzésfejlesztési elgondolásban a képzés létrehozásának – a tűzvédelmi tervezési és szakértői jogosultságokra történő felkészítésen túl - az egyik fő célkitűzése volt a végzettek felkészítése a katasztrófavédelmi, polgári védelemi és iparbiztonsági mérnöki szakos tervezési, szervezési, elemzési és értékelési feladatok végrehajtására, továbbá a katasztrófavédelmi szervek szakemberállományának e szakfeladatok hatósági tevékenységére történő felkészítésére.

A tűzvédelmi és iparbiztonsági szakmai és mérnöki ismeretek alapjául ugyanazok a természettudományi, általános mérnöki ismeretek és a tűzvédelmi mérnöki alapozó tantárgyak szolgálnak. Ezt kiegészítendő tervezetten a leendő hallgatók az iparbiztonsági ismeretekhez kapcsolódó veszélyhelyzeti ismereti, környezetbiztonsági, ipari technológiák kockázatelemzési képzést is kapnak.

Az elgondolás tartalmazza azokat az iparbiztonsági szakágazati szakmai képzési követelményeket, amelyeknek történ megfelelés érdekében kerültek kialakításra a differenciált szakmai ismeretek körében külön blokkban és önálló záróvizsgás tárgycsoportként az Ipari tevékenységek t zvédelme 1-3. tantárgyak (veszélyes üzemek, veszélyes áru logisztika, létfontosságú rendszerek), amelyekhez szabadon választható tantárgyak is kapcsolódnak. Az általános t zvédelmi mérnöki tantárgyak szorosan kapcsolódnak az iparbiztonsági kompetenciák kialakításához, hiszen a tantárgyak mindegyike az épületek t zvédelmén kívül tárgyalják az „ipari t zvédelem” kérdéskörét is, így foglalkoznak a közm vek, a logisztikai és veszélyes anyag raktárak, az olaj-, gázipari és vegyipari iparbiztonsági m szakai szakfeladatok végrehajtásával.

A t zvédelmi mérnöki alapképzési képzettséggel a szerz k véleménye szerint elláthatóak lesznek azok az iparbiztonsági hatósági és gazdálkodó szervezeti szakbeosztások, amelyek iparbiztonsági fels fokú szakmai képesítést igényelnek.

Az alapszak biztosítaná a t zvédelem és az iparbiztonság (ipari t zvédelem) területén tervez i, ellen ri, szakkivitelezés-irányítási vagy hatósági ismeretekkel rendelkező szakemberek képzését. Az alapképzés célja, hogy a végzett hallgatók képesek legyenek összetett m szakai feladatok megoldására, mérnöki és irányítási feladatok ellátására, önálló szakmai munkavégzésre, továbbá olyan mélység elméleti ismeretek elsajátítására, amelyek biztosítják a képzés második ciklusban történ folytatásának lehetőségét. [7]

A t zvédelmi mérnöki alapképzés beindításához, infrastrukturális fejlesztések szükségesek, melyek között kiemelendő a t zvédelmi laboratórium, számítógépes tanterem létrehozása, valamint mérnöki tervez és elemző szoftverek, könyvtár, szakkabinet, jegyzetek, informatikai eszközök biztosítása. A katasztrófavédelmi oktatás tárgyi feltételeinek és a hallgatói kollégiumi igények biztosítására a katasztrófavédelmi speciális képzési központ létrehozása jelenleg tervben van a Ludovika Campus Projekt II. keretében. Az Egyetem központi komplexuma képes lesz az Intézet elhelyezésére, ezáltal az önálló m ködés feltételei tervezetten biztosítottak lesznek. [1]

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Napjaink természeti és civilizációs kihívásokkal teli világában a katasztrófavédelem egyre jelentősebb szerepet fog betölteni az ország közigazgatási rendszerének, a gazdasági szereplők, a versenyszféra és az emberek mindennapjainak a védelme érdekében. Ennek köszönhetően a katasztrófavédelmi szakemberképzés fejlesztése jelenleg Magyarországon, a NKE-n egyre nagyobb prioritást élvez. A képzésfejlesztés célja, hogy az országban kellő létszámú és jól felkészült – a természeti és technikai változásokkal lépést tartani képes – államtudományi és mérnöki területen végzett hivatásos tiszthoz álljon az érintett szervezetek rendelkezésére.

A jelen cikkben bemutatásra került az NKE Katasztrófavédelmi Intézetének aktuális képzési rendszere, személyi állománya, jogállása, feladat- és hatásköre, valamint a közeljövőben megvalósuló fejlődési tendenciái a katasztrófavédelem és az iparbiztonság mérnöki és mérnöki területén. Az NKE-n létrehozni tervezett katasztrófavédelmi mérnöki alapképzésben részt vevő szakterületükön együttműködnek saját szervezetük munkavállalóival, az érintett hatóságokkal, a szakmai szervezetekkel, a gazdálkodó szervezetekkel, és képesek lesznek komplex építési és ipari katasztrófavédelmi tervezési és szakértői feladatok végzésére, a szakmai előírások és újdonságok önképzés és továbbképzések útján történő fejlesztésére.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Vass Gyula, Kátai-Urbán Lajos, Cséplő Zoltán: *A katasztrófavédelmi felső oktatási képzés gyakorlatorientált felkészítési tevékenységének elemzése*. Védelem tudomány: Katasztrófavédelmi online tudományos folyóirat II:(2) pp. 223-236. (2017)
- [2] Vass Gyula: *Gondolatok a katasztrófavédelmi felső oktatásról*. Védelem tudomány: Katasztrófavédelmi online tudományos folyóirat II.(1): pp. 188-203. (2017)
- [3] Kátai-Urbán Lajos, Vass Gyula, Cséplő Zoltán: *Iparbiztonsági képzés a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen* Védelem online: t z- és katasztrófavédelmi szakkönyvtár 22: *Paper tan563.pdf*. 16 p. (2015)

[4] Csépl Zoltán, Kátai-Urbán Lajos, Vass Gyula: *Az iparbiztonsági képzési rendszer m szaki technikai feltételeinek vizsgálata*. BOLYAI SZEMLE XXV:(3) pp. 65-86. (2016)

[5] Bleszity János, Dobor József, Endr di István, Grósz Zoltán, Kátai-Urbán Lajos, Krizsán Zoltán, Restás Ágoston: *Nemzeti Közszolgálati Egyetem katasztrófavédelmi intézet önértékelés intézményakkreditáció* Budapest: BM Országos Katasztrófavédelmi F igazgatóság, 2016. (ISBN:978-615-80429-2-5)

[6] Vass Gyula: *A katasztrófavédelmi oktatás a magyar fels oktatásban a polgári védelem aspektusából*. In: Dobor József, Horváth Hermina (szerk.) *Katasztrófavédelmi Tudományos Konferencia 2017.: „Önkéntes polgári védelmi szervezetek 80 éve Magyarország közbiztonságáért.”*. 243 p. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2017.11.16 Budapest: BM OKF, 2017. (ISBN:978-615-80429-5-6)

[7] Nemzeti Közszolgálati Egyetem. *Elgondolás az önálló t zvédelmi mérnök alapképzés NKE szervezeti keretein belüli alapításáról*. Budapest, 2017.

Dr. habil Vass Gyula t . ezredes PhD

egyetemi docens, igazgató Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet
Col. Gyula Vass PhD, director of Institute of Disaster Management, National University for
Public Service

Orcid.org/0000-0002-1845-2027

vass.gyula@uni-nke.hu

Dr. habil. Kátai-Urbán Lajos t zoltó ezredes PhD, tanszékvezet egyetemi docens, Nemzeti
Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet Iparbiztonsági Tanszék

Col. Lajos Kátai-Urbán PhD, head of Department for Industrial Safety for the Institute for
Disaster Management National University for Public Service
Orcid.org/0000-0002-9035-2450

katai.lajos@uni-nke.hu

Csépl Zoltán t. alezredes, iparbiztonsági főfelügyelő, F városi Katasztrófavédelmi Igazgatóság

LTC. Zoltán Csépl chief inspector for industrial safety, Capital Disaster Management Directorate

ORCID azonosító: 0000-0002-8920-3095

zoltan.cseplo@katved.gov.hu

Kézirat beérkezése: 2018. február 28.

Kézirat elfogadása: 2018. március 19.